

Man in het café



De groenjekker naast me geeft een pistool aan een van zijn vrienden. Die laadt hem meteen door. Klikklak. Ik zie het maar praat gewoon door. Met een paar vrienden hangen we bij de muur tegenover de bar.

Nu komt een dikke, gevaarlijk ogende man als een stier op de jongen met het pistool afgestormd. De groenjekker richt het wapen op hem en zegt: 'Ik heb een gun bij me, hoor.' Dat maakt de stier nog bozer. Met een brul werpt hij zich op de jongen. Dan hoor ik een zachte, droge 'pang'. Niet echt, denk ik, waarschijnlijk een alarmpistool. Het klonk anders dan een schot in een film. Die zijn altijd vet en hard.

Het is een lang, smal café in de Lange Veerstraat. Waar nu pooltafels staan, was vroeger een dansvloer. Toen heette het nog Etcetera. Er stond een bankje naast het hok van de dj. Daar zaten wij. Meestal met een meisje op schoot, want er was weinig ruimte. Dat was fijn, zo'n punkmeisje op je knieën.

We dansten niet veel. We waren punk dus vonden we vrijwel alle dansmuziek stom. Alleen als er new wave werd gedraaid, stonden we op, Talking Heads, Sisters of Mercy, The Cure. Dan moest je trage bewegingen maken, gebogen rug, met een sombere, onbewogen blik op de vloer gericht. Voor 'Kiss' van Prince,

‘Sex Machine’ van James Brown en ‘Synchro System’ van King Sunny Adé maakten we een uitzondering. Dan gingen we gewoon vrolijk te keer.

Nu is het een Ierse pub geworden, de Crack. De moderne retrostijl van stalen buizen en spiegelwanden maakte plaats voor bruin hout, bordeauxrood skai op de krukken, en achter de bar een hoge kast vol whiskyflessen. Het werd een stuk donkerder. Tegenwoordig komen er Engelsen, kampers en bikers. Niet echt iets voor ons, maar deze avond zitten we er toch.

Na het schot grijpt de stier zich aan de jongen vast en sleurt hem het café door, richting het raam. Drie andere mannen beginnen met barkrukken op de rug van de jongen in te slaan. Het lijkt of het hele café wordt meegesleurd, langs de bar, richting deur. De kluwen mannen komt pas bij het raam tot stilstand. De bezoekers die wilden vluchten, verdringen zich voor de deur. De deur gaat naar binnen open, zo versperren ze hun eigen uitgang.

Wat een paniekerige eikels. Er is toch niks aan de hand? Ik blijf staan waar ik sta, mijn bier stevig in mijn hand. Ik ben vooral bezorgd dat iemand mijn bier zal omstoten.

Inmiddels ligt de stier op de grond. Er knielen wat mensen naast hem neer. Ik loop naar hem toe.

‘Ik krijg geen lucht’, hijgt hij.

Zijn T-shirt is omhooggetrokken. Ik zie een klein gaatje in zijn borst. Geen bloed, alleen dat gaatje. Hij ligt stil op de grond en kijkt verbaasd.

Intussen zijn de mensen bij de deur erin geslaagd om naar buiten te komen. Ze blijven in groepjes voor de deur staan praten. Ook de groenjekker en zijn

groepje. Ik voeg me buiten bij mijn vrienden.

‘Het was een alarmpistool hè’, zeg ik luchtig. ‘Nep.’

‘Nee mongool’, zegt een man fel. ‘Het was een hartstikke echte. Alarmpistolen knallen juist harder.’

De jongen van het pistool komt naar buiten. De groenjekkers lopen weg, richting het Spaarne. Dan gaat er een opgewonden beweging door de mensen.

‘Hij is dood’, horen we iemand zeggen.

De politie komt. We moeten naar binnen. We mogen niet weg. Een agent neemt me mee naar de pooltafels en vraagt wat ik heb gezien. Hij schrijft het op in een boekje. Hij vindt mij een waardevolle getuige omdat ik de jongen met het pistool duidelijk heb gezien, al voor hij schoot, en ook dat hij het pistool kreeg van een andere jongen. Nu komen er meer politiebusjes en moeten alle bezoekers van de kroeg mee voor verhoor op het bureau. De dode man blijft achter in het café. Zo stil en dood op de grond lijkt hij nog zwaarder.

Toen het café een disco was, stond er een dikke man als portier. Ik kende hem als badmeester van het Groenendaalse zwembad. Hij liep er soms met een ukelele over het grasveld, een schare kinderen achter zich aan. Bij elk groepje handdoeken bleef hij staan om zijn lied te zingen.

‘Het zwembad, het zwembad is geen vuilnisvat.

Gooi geen papieren in het bad.

Gooi geen papieren daar

omdat het zo slordig staat.’

Leuke badmeester. Als portier kneep hij een vriendin van mij in haar borsten. Hij had ook een meisje verkracht, zeiden ze. Blijkbaar vormde dat geen belem-

mering voor zijn loopbaan want jaren later zag ik hem opnieuw als portier bij een nachtclub in de Jansstraat. Hij was grijs geworden.

De wachtkamer van het politiebureau, middenin de nacht. Vreemde sfeer, allemaal aangeschoten uitgaanstypes onder tl-licht, hangend in hun stoeltjes. Op de wc zit iemand hard te huilen.

Een voor een worden we apart genomen, drieëntwintig keer het verhaal van de moord. Dit gaat uren duren. Ik krijg een fotoboek te zien met hoofden van Haarlemse misdadigers. Nee, daar zit hij niet tussen. Ik moet nog langer blijven. De politie is in de stad mensen aan het oppakken. Ik moet zeggen of de dader erbij zit.

‘Gebeurt zoiets ieder weekend?’ vraag ik de agent. Hij kijkt me vreemd aan.

‘Nee. Bijna nooit. Misschien één of twee keer per jaar.’

Dat verbaast me. Haarlem lijkt me een gevaarlijke stad. Als we uitgaan is er steeds die angst om in elkaar geslagen te worden. Alleen omdat we punk zijn. Door groenjekkers bijvoorbeeld.

Ik groeide op tussen het tuig van het Rozenprieel. Wie te diep de buurt in liep, werd omsingeld door kinderen die je in de maag stompten. Verschillende van die kinderen zijn later de misdaad in gegaan. Eentje werd drugsbaas en trouwde met Sandra Appelman, het mooiste meisje van de klas. Een ander heeft iemands arm eraf geschoten.

Even iets over de groepen die in Haarlem op straat rondhangen. Je hebt punks, krakers en aanhangende linkse types in leren motorjacks. Die zijn ongevaarlijk.

Als ik ergens bij zou willen horen, dan bij hen. De junkies horen daar trouwens ook een beetje bij. Daartegenover staan de groenjekkers. Ze dragen groene bomberjacks – kraagloze, gewatteerde vliegeniersjassen. Ze zijn rechts. Wat ze op straat doen, weet ik niet. Slaan, schoppen en aftershave uit winkels stelen, in ieder geval. En dan heb je nog het échte tuig, uit het kamp en uit de achterbuurten – de Harmenjansbuurt, de Amsterdamse Buurt, en de Roos waar ik vandaag kom. Die zijn een stuk gevaarlijker dan de groenjekkers. Behalve als die laatsten opeens een pistool in hun handen hebben.

Dit is mijn tweede keer op het politiebureau. Vorig jaar heb ik één nacht in de cel gezeten. Opgepakt op de brug bij de Raaks wegens vernielingen: het ombuigen van een busbordje en het afbreken van een auto-antenne. Ik was met Peer, Luwe en Mattia op weg naar Peers huis om zijn lievelingswestern te zien, *The Life and Times of Judge Roy Bean*. In die film schiet de rechter een groot gat in de schurk Bad Bob. Door dat gat kon je de prairie achter hem zien liggen.

We liepen door de stad toen de jongens baldadig werden. Zelf heb ik geen bordje aangeraakt, maar ik was er wel bij. Dat mocht ook niet.

‘Volgende keer zeg je gewoon: jongens tabee, ik doe niet meer mee’, raadde de agent mij aan. ‘Ga je honderd meter verderop lopen.’

We hebben toen dertien uur aan een stuk in een cel doorgebracht. Beton, een matras en een bril-loze wc in de hoek. Om zeven uur ging de radio aan. Dat was de grootste marteling: de NCRV op zaterdagochtend. Ze hadden een Favorietschijf die ieder uur werd gedraaid,